

Spis treści

Przedmowa do drugiego wydania	9
Przedmowa do pierwszego wydania	11
1. Wprowadzenie. System finansowy we współczesnej gospodarce rynkowej (Zbigniew Polański)	15
1.1. System finansowy a system ekonomiczny i system społeczny	15
1.2. Funkcje systemu finansowego	17
1.3. Struktura systemu finansowego	20
1.3.1. Rynkowy system finansowy	20
1.3.2. Publiczny system finansowy	43
1.3.3. System finansowy: spojrzenie ogólne	56
1.4. Pieniądz	57
1.4.1. Istota i cechy współczesnego pieniądza	57
1.4.2. Bank centralny jako instytucja publiczna	60
1.5. System finansowy jako środowisko funkcjonowania podmiotów sfery realnej	61
Literatura	63
Część I. Rynkowy system finansowy	
2. System bankowy (Bogusław Pietrzak)	69
2.1. Istota systemu bankowego w gospodarce rynkowej	69
2.1.1. Struktura i czynności systemu bankowego	69
2.1.2. Kreowanie pieniądza przez system bankowy	74
2.1.3. Zarządzanie aktywami i pasywami banku komercyjnego – optymalizacja wyniku finansowego i minimalizacja ryzyka	78
2.1.4. Bank centralny w gospodarce rynkowej	84
2.2. System bankowy w Polsce	90
2.2.1. Podstawowe kierunki ewolucji	90
2.2.2. Stan polskiego systemu bankowego	94
2.2.3. Perspektywy rozwoju	116
Literatura	122
Aneks. Kreowanie pieniądza w ujęciu „mnożnikowym” (Zbigniew Polański)	125
Literatura	131
3. Polityka pieniężna (Zbigniew Polański)	132
3.1. Bank centralny i polityka pieniężna	132
3.1.1. Specyfika banku centralnego	132
3.1.2. Cele i strategie polityki pieniężnej	133

3.1.3. Instrumenty polityki pieniężnej	137
3.1.4. Mechanizm transmisji impulsów monetarnych	144
3.2. Polityka pieniężna w Polsce	148
3.2.1. Przemiany uwarunkowań prawno-instytucjonalnych	148
3.2.2. Polska jako „otwarta gospodarka”: rozwój systemu kursu walutowego	151
3.2.3. Ewolucja polityki NBP	157
3.2.4. Wejście Polski do strefy euro: monetarne kryteria konwergencji	164
Literatura	167
Aneks. Kreowanie pieniądza w ujęciu skonsolidowanego bilansu systemu bankowego (Zbigniew Polański)	170
Literatura	173
4. Internacjonalizacja systemu finansowego (Edmund Pietrzak)	174
4.1. Czynniki internacjonalizacji systemu finansowego	174
4.2. Liberalizacja dewizowa jako główny mechanizm umiędzynarodowienia systemu finansowego	175
4.3. Liberalizacja dewizowa a wymiennalność walut. Standardy wymiennalności	175
4.4. Warunki i koncepcje wymiennalności walut w praktyce międzynarodowej	181
4.5. Wewnętrzna wymiennalność złotego (styczeń 1990 r. – czerwiec 1995 r.)	187
4.6. Złoty jako waluta wymiennalna według standardu MFW (czerwiec 1995 r. – grudzień 1998 r.)	190
4.7. Złoty jako waluta wymiennalna według wymagań OECD (styczeń 1999 r. – wrzesień 2002 r.)	194
4.8. Złoty jako waluta wymiennalna według wymagań Unii Europejskiej (od października 2002 r.)	197
4.9. Perspektywy i znaczenie przyjęcia euro dla internacjonalizacji systemu finansowego	200
Literatura	201
5. Międzybankowy rynek pieniężny (Piotr Szpunar)	202
5.1. Rynek lokat międzybankowych	203
5.2. Organizacja rynku lokat międzybankowych	207
5.3. Rozwój i aktywność rynku lokat międzybankowych	214
5.4. Bank centralny na rynku pieniężnym	218
5.5. Rynek bonów pieniężnych NBP	233
5.6. Rynek bonów skarbowych	237
5.7. Rynek obligacji skarbowych	241
5.8. Perspektywy rozwoju międzybankowego rynku pieniężnego w Polsce	245
Literatura	249
6. Pozostałe segmenty rynku pieniężnego (Marek Nowak)	250
6.1. Pojęcie i ogólna charakterystyka pozabankowego rynku pieniężnego	250
6.2. Rynek papierów komercyjnych	250
6.2.1. Funkcjonowanie papierów komercyjnych w krajach rozwiniętych na przykładzie rynku amerykańskiego	253
6.2.2. Obliczanie dyskonta, stopy dyskonta i stopy rentowności papierów komercyjnych	254
6.2.3. Procedura emisji papierów komercyjnych	257
6.2.4. Rynek pierwotny i rynek wtórny papierów komercyjnych	258
6.2.5. Rating papierów komercyjnych	260
6.2.6. Znaczenie rynku papierów komercyjnych dla sektora przedsiębiorstw i sektora bankowego	261
6.2.7. Rozwój rynku papierów komercyjnych w ostatnich latach i jego perspektywy	262
6.3. Rynek certyfikatów depozytowych	266
6.3.1. Dwa segmenty rynku certyfikatów depozytowych	267
6.3.2. Perspektywy rozwoju rynku certyfikatów depozytowych	268
6.4. Rynek wierzycelności przedsiębiorstw	268
6.4.1. Rozwój rynku wierzycelności przedsiębiorstw	269
6.4.2. Rynek wierzycelności przedsiębiorstw w połowie pierwszej dekady XXI w.	270
6.4.3. Perspektywy rozwoju rynku wierzycelności przedsiębiorstw	272
Literatura	273

7. Rynek kapitałowy (Mirosław Dusza)	275
7.1. Segment kapitałowy w gospodarce rynkowej	275
7.1.1. Definicja i funkcje rynku kapitałowego	275
7.1.2. Podstawowe instrumenty rynku kapitałowego	277
7.1.3. Przyczyny kryzysów giełdowych	283
7.1.4. Struktura współczesnego rynku kapitałowego	286
7.1.5. Przepięstwa. Specyficzny język rynku kapitałowego	289
7.2. Rynek kapitałowy w Polsce	291
7.2.1. Podstawy prawne	292
7.2.2. Struktura instytucjonalna rynku	293
7.2.3. Podstawowe instrumenty finansowe	297
7.2.4. Historia najnowsza polskiego rynku akcji	302
7.2.5. Uwarunkowania rozwoju rynku kapitałowego w Polsce	303
Literatura	307
8. Fundusze i instytucje wspólnego inwestowania (Marek Góra)	309
8.1. Podstawy wspólnego inwestowania	309
8.1.1. Inwestowanie w ujęciu ekonomicznym i finansowym	309
8.1.2. Inwestowanie długoterminowe	311
8.1.3. Wspólne inwestowanie – możliwości i ograniczenia	312
8.1.4. Instytucje finansowe umożliwiające wspólne inwestowanie	314
8.2. Polski rynek instytucji wspólnego inwestowania (poza funduszami emerytalnymi)	315
8.2.1. Towarzystwa funduszy inwestycyjnych	315
8.2.2. Ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe	316
8.2.3. Fundusze <i>private equity/venture capital</i>	318
8.3. Oszczędzanie na emeryturę	319
8.3.1. Wymiana międzypokoleniowa	320
8.3.2. Powszechny system emerytalny a dodatkowe oszczędności	322
8.4. Polski system emerytalny	324
8.4.1. Otwarte fundusze emerytalne i powszechne towarzystwa emerytalne jako element powszechnego systemu emerytalnego i polskich rynków finansowych	325
8.4.2. Instytucjonalne podstawy funkcjonowania rynku funduszy emerytalnych	327
8.4.3. Środki przepływające przez indywidualne konta emerytalne w otwartych funduszach emerytalnych	328
8.4.4. Wielkość otwartych funduszy emerytalnych	329
8.4.5. Portfel inwestycyjny otwartych funduszy emerytalnych	331
8.5. System emerytalny i rachunki narodowe	336
8.6. Perspektywy rozwoju instytucji wspólnego inwestowania	338
Literatura	341
9. Rynek walutowy (Edmund Pietrzak, Paweł Pietrzak)	342
9.1. Funkcje rynku walutowego	342
9.2. Międzynarodowy rynek walutowy	343
9.3. Transakcje na rynku walutowym w Polsce	345
9.3.1. Transakcje natychmiastowe	345
9.3.2. Transakcje terminowe	345
9.3.3. Transakcje zamienne (swap)	347
9.3.4. Walutowe transakcje przyszłościowe (<i>currency futures</i>)	348
9.3.5. Opcje walutowe	349
9.4. Rozwój rynku walutowego w Polsce	350
9.4.1. Pierwszy etap: początki rynku walutowego – lata 1990–1991	350
9.4.2. Drugi etap: grudzień 1991 r. – maj 1995 r.	351
9.4.3. Trzeci etap: maj 1995 r. – kwiecień 2000 r.	354
9.4.4. Czwarty etap: rynek walutowy po upłynięciu kursu złotego w kwietniu 2000 r.	359
9.4.5. Specyfika oraz uczestnicy polskiego rynku walutowego	364

9.5. Regulacje prawne rynku walutowego	366
9.6. Euro a funkcjonowanie rynku walutowego w Polsce	366
9.7. Perspektywy rozwoju rynku walutowego w Polsce	368
Literatura	369
10. Rynek instrumentów pochodnych (Edmund Pietrzak, Sławomir Antkiewicz, Iwona Sobol, Monika Szmelter)	371
10.1. Definicja, rodzaje i zastosowanie instrumentów pochodnych	371
10.2. Instrumenty pochodne na świecie	376
10.2.1. Rozwój handlu instrumentami pochodnymi	376
10.2.2. Najważniejsze rynki instrumentów pochodnych	380
10.3. Instrumenty pochodne w Polsce	388
10.3.1. Rozwój rynku instrumentów pochodnych	389
10.3.2. Regulacje prawne handlu instrumentami pochodnymi	400
10.3.3. Perspektywy rozwoju rynku instrumentów pochodnych	409
Literatura	410
11. Rynek ubezpieczeniowy (Ewa Wierzbicka)	412
11.1. Istota rynku ubezpieczeniowego	412
11.2. Czynniki wpływające na rozwój rynku ubezpieczeniowego	413
11.3. Ubezpieczyciel jako pośrednik finansowy	415
11.4. Ewolucja rynku ubezpieczeniowego w Polsce	420
11.5. Rynek ubezpieczeń w Polsce na tle światowego rynku ubezpieczeniowego	426
11.6. Zmiany w strukturze działu I	428
11.7. Zmiany w strukturze działu II	432
11.8. Polski rynek częścią jednolitego rynku ubezpieczeniowego Unii Europejskiej	436
11.9. Współpraca ubezpieczycieli i banków	440
11.9.1. <i>Bancassurance</i>	441
11.9.2. Grupy bankowo-ubezpieczeniowe	442
11.9.3. Związki bankowo-ubezpieczeniowe w Polsce	445
11.10. Perspektywy rozwoju rynku ubezpieczeniowego w Polsce	446
Literatura	447
12. System płatniczy (Krzysztof Senderowicz)	450
12.1. Podstawowe pojęcia	450
12.1.1. Instrumenty płatnicze i procedury bankowe	451
12.1.2. Systemy płatności	453
12.2. Znaczenie systemu płatniczego	454
12.2.1. Rola systemu płatniczego w gospodarce narodowej	454
12.2.2. Zagrożenia związane z zakłóceniami w funkcjonowaniu systemów płatności	456
12.3. Ewolucja systemu płatniczego w Polsce	460
12.3.1. System płatniczy w dobie powstawania rynkowego systemu finansowego	460
12.3.2. Kształtowanie się współczesnego systemu płatniczego	462
12.4. Funkcjonowanie polskich systemów płatności do rozliczeń w złotych	464
12.4.1. System SORBNET	464
12.4.2. System ELIXIR	466
12.5. Funkcjonowanie polskich systemów płatności do rozliczeń w euro	467
12.5.1. System SORBNET-EURO	467
12.5.2. System EuroELIXIR	469
12.6. Kierunki rozwoju polskiego systemu płatniczego w kontekście integracji europejskiej	470
12.6.1. Lata 2000–2005	470
12.6.2. Kierunki dalszych zmian	473
Literatura	476
Indeks rzeczowy	478